

Huvudman

Linköpings kommun
barnochungdomsnamnden@utb.linkoping.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Slussenskolan i Linköpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 14 juni 2023

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2023 genomfört en tillsyn av Slussenskolan i Linköpings kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning och lärande, särskilt stöd, trygghet och studiero samt frånvaro.

Skolinspektionen har den 14 juni 2023 beslutat att förelägga Linköpings kommun att senast den 20 oktober 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid, praktisk arbetslivsorientering, beslut om enskild undervisning samt det förebyggande arbetet för att skapa studiero. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Linköpings kommun en anmärkning avseende utredning av elevers upprepade eller längre frånvaro.

Linköpings kommun har den 20 oktober 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har nu tagit ställning till om Linköpings kommun har vidtagit åtgärder och avhjälpt de påtalade bristerna.

Motivering av beslutet

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn och biträdande rektorn har sett över den garanterade undervisningstid som eleverna har rätt till och stämt av denna med de scheman som upprättats för läsåret 23/24. För schemaläggningen har Slussenskolan använt ett schemaprogram. Genom huvudmannens försorg har en kvalitetskoordinator kontrollräknat Slussenskolas scheman och säkerställt att korrekt antal undervisningstimmar är utlagda.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår vilka ämnen undervisningen ska omfatta samt att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan). (10 kap. 4-5 §§ skollagen)

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår att eleverna i mellanstadiet är garanterade en minsta undervisningstid om 2 269 timmar och att motsvarande siffra för högstadiet är 2 548 timmar. Vidare framgår vilken undervisningstid eleverna som minst är garanterade per ämne. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas. (9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Praktisk arbetslivsorientering

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen bedömt att det är viktigt att ha en studie- och yrkesvägledare på plats på Slussenskolan för att säkerställa elevernas rätt till praktisk arbetslivsorientering. En ny studie- och yrkesvägledare har anställts på skolan, vilken sedan tidigare har erfarenhet av att anordna praktisk arbetslivsorientering. En årsplanering har tagits fram för årets arbete med studie- och yrkesvägledning på Slussenskolan. Det är studie- och yrkesvägledaren, rektorn

samt arbetslaget på Slussenskolan som tillsammans är involverade i arbetet och är ansvariga för genomförandet av åtgärderna enligt årsplaneringen. Slussenskolas studie- och yrkesvägledare samarbetar med Linköpings kommuns samordnare för praktisk arbetslivsorientering och planering pågår inför praktikveckorna som kommer att äga rum under vårterminen 2024.

Huvudmannens representant har genom samtal med Slussenskolas rektor försäkrat sig om att eleverna enligt den plan som studie- och yrkesvägledaren har tagit fram kommer att erbjudas praktisk arbetslivsorientering.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att praktisk arbetslivsorientering (prao) anordnas för alla elever under sammanlagt minst tio dagar från och med årskurs 8 (10 kap. 8 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om enskild undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att kommunens kvalitetskoordinator och Slussenskolas rektor har haft ett möte med en jurist på Linköpings kommuns utbildningsförvaltning i slutet av augusti 2023. Vid det mötet gick de igenom lagstiftningen och juridisk rådgivning gavs kring beslut om enskild undervisning. Slussenskolas rutin för särskilt stöd har uppdaterats och uppföljning av elevernas stödbehov följs upp enligt ett så kallat årshjul. Enskild undervisning är en av de former av särskilt stöd som diskuteras vid dessa kontinuerliga uppföljningar med arbetslaget. Slussenskolas specialpedagog ansvarar för att bevaka frågan och ge återkoppling till rektorn. Enligt huvudmannen säkerställs därmed att enskild undervisning på Slussenskolan i framtiden inte sker utan ett formellt beslut.

Huvudmannen har utvärderat och försäkrat sig om att åtgärderna gett avsett resultat. I dagsläget sker all undervisning på Slussenskolan i ordinarie undervisningsgrupp, ingen elev får enskild undervisning. Enligt huvudmannen sker kontinuerliga uppföljningar av elevernas stödbehov och det tas även upp på möten med skolans elevhälsoteam som äger rum varje vecka.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § 3 och 5 stycket skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses ska framgå av åtgärdsprogrammet. Åtgärdsprogram beslutas av rektorn och rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan bland annat om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt, eller i form av anpassad studiegång. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att om det finns särskilda skäl får ett beslut om åtgärdsprogram för en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt (3 kap. 10, 11 och 12 §§ skollagen).

Av skollagen framgår vidare att i ärenden enligt skollagen som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska vissa bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas, däribland bestämmelser om dokumentation och motivering av beslut samt om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (29 kap. 10 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen (prop. 2013/14:160 s. 25) betonas att det är centralt att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd och att arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilda elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. Vidare framgår (s. 29) att det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i åtgärdsprogrammet. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Det förebyggande arbetet för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår vilka åtgärder som vidtagits på Slussenskolan i syfte att öka studieron för eleverna. Rektorn har fattat beslut om

att Slussenskolan ska vara en mobilfri skola från och med höstterminen 2023 vilket innebär att elevers mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början och återlämnas senast vid varje skoldags slut. Detta har implementerats hos arbetslag, elever och vårdnadshavare. Vidare har skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning upprättats och beslutats av rektorn.

Enligt huvudmannen har rektorn, genom kontinuerliga avstämningar med arbetslagsledaren, sett att insatsen mobilfri skola har haft god effekt och även skapat ett lugn på rasterna. Personalen har större möjlighet till interaktion med eleverna. Konflikterna vid lektionsstart kring mobiltelefoner har helt upphört, vilken skapar ökad studiero och ett mer effektivt användande av lektionstiden.

Av huvudmannens redovisning framgår vidare att ett arbete kring att återinföra skolans åtgärdstrappa har gjorts för att det ska vara förutsägbart för elever, vårdnadshavare och personal vad som sker vid upprepade förseelser bland annat kopplat till ordningsstörande beteende i klassrummet som påverkar studieron negativt. Vidare har skolans kurator fått i uppdrag att analysera de kränkingsanmälningar som gjorts och koppla dessa till skolans plan mot kränkande behandling som ett led i att förebygga att kränkningar sker och att skapa ökad trygghet för eleverna.

Huvudmannen uppger att skolans specialpedagog har i uppdrag att i arbetslaget driva frågor som rör det förebyggande arbetet med att skapa studiero utifrån ett didaktiskt perspektiv. Specialpedagogen har återkommande möten med personalen på Slussenskolan där de diskuterar tillgänglig undervisning och där personalen får stöd i arbetet. En förstelärare har anställts från och med den 1 november 2023 som kommer att arbeta ute i arbetslagen kring differentierad undervisning och tillgänglig lärmiljö. Försteläraren kommer efter behov finnas kring de elever som har stora utmaningar i undervisningen. Det arbete som planerats för försteläraren har ännu inte påbörjats, men förstelärarens uppdrag kommer systematiskt följas upp och kontinuerligt stämmas av mellan rektorn och försteläraren.

Huvudmannen har även i sin redovisning redogjort för hur de på skolenhetsnivå följer upp elevernas studiero och analyserar vilka hinder som finns för att elever ska ha studiero. Huvudmannen anför att det systematiska kvalitetsarbetet på skolan under läsåret är pågående och har två fokusområden; ett kring trygghet och ett kring differentierad undervisning. Ansvarig för genomförandet av åtgärderna är rektor, kurator, specialpedagog och förstelärare. Det förebyggande arbetet för att skapa studiero har utvärderats av rektorn genom samtal och kontinuerliga avstämningar med arbetslagsledare, personal, kurator och specialpedagog.

Huvudmannen har därtill redogjort för hur huvudmannen följer upp och analyserar de förutsättningar och behov som skolenheten har när det gäller att bedriva ett förebyggande arbete som syftar till att skapa studiero. Huvudmannen följer årligen

upp en enkät som elever och vårdnadshavare fyllt i. Därtill följer huvudmannen upp fyra gånger per läsår att de kränkningar som rapporterats till huvudmannen har utretts. Huvudmannen följer även upp och säkerställer att det finns en för läsåret upprättad plan mot kränkande behandling. Därtill sker samverkan mellan skolans kurator och en representant för huvudmannen kring det förebyggande arbetet samt analys av elevernas trygghet och studiero.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen ges möjlighet till kompetensutveckling och att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3 § skollagen).

Vidare framgår av skollagen att sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn är ansvarig för att sådant kvalitetsarbete genomförs. (4 kap. 4 § skollagen)

Av skollagen framgår att huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. (5 kap. 3 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att det vid undervisning endast får förekomma sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd. Rektorn eller en lärare får dock om det finns särskilda skäl tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av skollagen framgår att det för varje skolenhet även ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 4 b-4 d §§ skollagen. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att det har utarbetats nya rutiner för skolenhetens arbete med att utreda skolfrånvaro. Rutinerna har implementerats under senare delen av vårterminen 2023 och fortsatt implementering kommer att ske i samband med terminsstart höstterminen 2023. Av redovisningen framgår också att skolledningen tillsammans med elevhälsan vid flera tillfällen har diskuterat rutinerna tillsammans med skolpersonalen. Det finns nu ett enhetligt och strukturerat arbete kring utredning och dokumentation avseende elevers frånvaro där elevhälsan involveras i ett tidigt skede. Att elevhälsan tidigt involveras är enligt huvudmannen ett steg i arbetet med att säkerställa att rutinen följs och att rektorn får information om elever med omfattande frånvaro där utredning av frånvaro behöver beslutas. Rektorn rapporterar till huvudmannen när rektorn beslutat om utredning av frånvaro.

Enligt huvudmannen är ärendegången nu tydlig för alla involverade. Arbetet har ännu inte hunnit utvärderas, det kommer dock att systematiskt följas upp under höstterminen 2023 av rektorn och huvudmannen.

Rättslig reglering

Barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning (7 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepade eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att det också är viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro. Det framgår vidare att regeringen anser att Skolverkets allmänna råd (om att främja närvaro och att uppmärksamma, utreda och åtgärda frånvaro i skolan) är tydliga när det gäller dokumentation vid frånvaro. Det är vidare av vikt att huvudmannen får kännedom om omfattningen av

upprepad eller längre frånvaro utifrån sitt ansvar. Det finns skäl för en rektor att snarast informera sin huvudman när en utredning om en elevs upprepade eller längre frånvaro har inletts för att huvudmannen ska kunna agera därefter. Detta moment är inte avsett att vara betungande. Det räcker t.ex. med att skicka ett mejl till huvudmannen om att en utredning har inletts. (Prop. 2017/18:182 s. 61-63)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet är fattat av utredaren Anna Åhman Lundberg. Utredaren Julia Johansson har varit föredragande i ärendet.